

Uniwersytet
Kazimierza
Wielkiego
w Bydgoszczy

Centrum
Dydaktyki
Nowoczesnej

MODUŁ ZIELONA TRANSFORMACJA

Zielona transformacja jako strategia rozwoju Unii Europejskiej, nowy model gospodarki oraz wyzwanie dla uczelni wyższych w obszarze kształcenia – część 6

dr Barbara Panciszko-Szweda,

dr Wojciech Trempała

Materiał dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Część 6: (autor: dr Wojciech Trempała)

Metody, narzędzia i materiały dla edukacji na rzecz zielonej transformacji

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji

- braki w interdyscyplinarnej wiedzy
- chaos pojęciowy, dezinformacja
- interes człowieka vs interes przyrody
- skrajny denializm vs skrajny alarmizm - upolitycznienie zielonej transformacji

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – część 2

- falowanie zainteresowania społecznego tematem kryzysu ekologicznego
- bieżące warunki pogodowe

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – część 3

Warto pamiętać, że wśród naszych studentów/ek mamy aktywistów i aktywistki, osoby negujące powagę kryzysu środowiskowego, ludzi o różnych poglądach politycznych, ale też:

- osoby prowadzące gospodarstwa rolne
- osoby z kół łowieckich
- osoby zaangażowane politycznie
- absolwentki i absolwentów różnych szkół średnich (w tym na przykład z technikum leśnego, rolniczego etc.).

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – część 4

Częste pytania od studentek i studentów w trakcie zajęć:

1. Jak pan tak mówi o tej ekologii, to co Pan myśli o samochodach elektrycznych?
2. A słyszał pan, ile ptaków ginie przez turbiny wiatrowe?
3. Po co my jako Unia Europejska mamy poświęcać swój dobrobyt na działania proekologiczne skoro reszta świata nic nie robi?
4. A co z tezą, że klimat zawsze się zmieniał? Słyszał Pan o małej epoce lodowcowej albo średniowiecznym optimum klimatycznym?
5. Czy uważa Pan, że niszczenie dzieł sztuki w imię walki ze zmianami klimatu to dobry kierunek działań?

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad część 1a

Zaproponuj określoną orientację ekoetyczną jako podstawę uzasadniania określonych rozwiązań związanych z dbałością o środowisko przyrodnicze. Tak naprawdę mają wspólny cel.

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad część 1b

Homocentryzm: ochrona przyrody ma sens tylko i wyłącznie wówczas kiedy służy to interesom i dobrostanowi człowieka

Łagodny antropocentryzm/antropocentryzm wspaniałomyślny: Na wyjątkowości i zdolnościach człowieka (w tym zdolności do myślenia moralnego) opiera się teza o jego odpowiedzialności za świat przyrody oraz za przyrodnicze podstawy trwałości i rozwoju cywilizacji ludzkiej.

Ekocentryzm: granice ingerencji człowieka w przyrodę uwarunkowane są pomyślnością i trwałością poszczególnych ekosystemów (lasu, łąki, jeziora, morza), a zwłaszcza całego systemu Ziemi

Biocentryzm indywidualistyczny: przyroda posiada wartość autoteliczną, ważny jest życie i interes każdego bytu.

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad część 1c

Roger Scruton: Ojkofilia – miłość do własnego domu, pierwotnych korzeni i źródeł przywiązania

Luc Ferry: chrońmy w przyrodzie to, co najbardziej ludzkie. Szacunek do innych bytów to nie prawo, nie nakaz, lecz kwestia ogłady i dobrego wychowania

Zbigniew Tadeusz Wierzbicki: ochrona przyrody to obowiązek patriotyczny, nie chroni się jej wyłącznie przed człowiekiem, lecz dla człowieka i z udziałem człowieka

Edward Osborne Wilson: zwracał uwagę, że niszcząc środowisko, wyobcowując się od świata przyrody, niszczymy nie tylko podstawy życia biologicznego, nasze zdrowie fizyczne, lecz także nasze życie duchowe czy psychiczne, niszczymy bogactwa, krajobrazy, ekosystemy, które uważamy za nasze dziedzictwo (choć powstały one nierzadko zanim pojawił się na Ziemi człowiek), świat bogactw, do którego w sposób naturalny i historyczny przynależymy, dla którego nie ma póki co alternatywy w postaci innych planet, i który to świat jest wypełniony naszymi krewnymi.

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad część 2

Wspomagaj się dostępnymi materiałami edukacyjnymi on-line:

- Strona Nauka o klimacie

[strona Nauka o klimacie](#)

- Seria filmów o zmianach klimatycznych na kanale YT: Nauka. To lubię!

[Seria filmów o zmianach klimatu na kanale Nauka To Lubię!](#)

- Filmy i materiały edukacyjne lasów państwowych:

[link do materiałów filmowych Lasów Państwowych](#)

- Rozmowy o końcu świata:

[Rozmowy o końcu świata](#)

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad część 3

Wspomagaj się dostępnymi materiałami edukacyjnymi on-line:

- Natura obiektywnie – Telewizja Trwam:

[Link do programu Natura Obiektywnie](#)

- Akademia Transformacji Energetycznej:

[Podcast Akademia Transformacji Energetycznej](#)

- Górska o klimacie:

[Podcast ekologiczny Górska o Klimacie - link](#)

- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej:

[Publikacje i materiały Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej](#)

Mapy interaktywne

IPCC interactive Atlas:

[interaktywny atlas zmian klimatu IPCC](#)

Copernicus Interactive Climate Atlas:

[Link do Copernicus Interactive Climate Atlas](#)

Climate Impact Map:

[Mapa klimatyczna Uniwersytetu Chicago](#)

Prowadź dyskusje wokół filmów poświęconych problematyce ekologicznej, np.:

- Globalny szwindel (reż. Martin Durkin, 2007) – Youtube, CDA
- Niewygodna prawda (reż. Davis Guggenheim, 2006) – Amazon, Apple, Youtube
- Fuck For Forest (reż. Michał Marczak, 2012) – niedostępny, fragmenty na YT
- Czy czeka nas koniec? (reż. Fisher Stevens, 2016) – Disney +
- Punkt Krytyczny – Energia od Nowa (WWF, 2017) - Youtube
- Można Panikować (reż. Jonathan Ramsey, 2020) - Youtube
- Seaspiracy. Ciemne strony rybołówstwa (reż. Ali Tabrizi, 2021) - Netflix
- Cowspiracy – The Sustainability Secret (reż. Kip Andersen, Keegan Kuhn, 2014) - Netflix

Graj ze studentami w gry komputerowe i sformułuj zadania w oparciu o cele zrównoważonego rozwoju:

- Eco (studio Strange Loop Games)
- SimCity BuildIt (studio Electronic Arts)
- Cities Skylines (studio Colossal Order)
- Minecraft Education (Mojang Studios)
- Planet ZOO (Frontier Development)
- Spilled (Lente)
- Koral (Carlos Coronado)
- Plan It Green (National Geographic)
- Roblox (Planet Planners, Sky Farm Island, Ecos:La Brea)
- Mission 1.5 (UNDP)

Korzystaj z lokalnych zasobów edukacyjnych:

- Wystawa stała: „Węzły. Opowieść o mieście nad rzeką”. Oprócz części historycznej, znaczącą część ekspozycji poświęcono problematyce kryzysu ekologicznego (zmiany klimatu, stres wodny etc.):

[Strona internetowa ekspozycji Węzły](#)

- Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Ekologicznej i Szumilas miejsce spotkań:

[Oferta edukacyjna Centrum Edukacji Ekologicznej](#)

- Pronatura:

[Oferta edukacyjna spółki Pronatura](#)

- Program „Czysta Bydgoszcz”:

[strona czysta Bydgoszcz](#)

Korzystaj z lokalnych zasobów edukacyjnych część 2

- Materiały stowarzyszenia Modrzew:

[Materiały edukacyjne stowarzyszenia Modrzew](#)

- Ogród Botaniczny UKW

[oferta edukacyjna ogrodu botanicznego UKW](#)

- Nadleśnictwo Bydgoszcz:

[Oferta nadleśnictwa Bydgoszcz](#)

- Park Narodowy Bory Tucholskie:

[Oferta edukacyjna Parku Narodowego Bory Tucholskie.](#)

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad. Przydatne publikacje część 1

- GrajMy dla PlaneTY:

[link do książki GrajMY dla PlaneTY](#)

- Rafał Ryszka, *Pedagogika Przeżyć – Praktycznie. O innej metodzie pracy grupowej*, Impuls, Kraków 2016.

[link do książki Rafała Ryszki](#)

- Publikacje o Nature Journaling:

[link do publikacji o Nature Journaling](#)

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad. Przydatne publikacje część 2

- E. Kacprzak, A. Gołata, J. Golonka, *Lęk klimatyczny - teoria i praktyka. Materiały dla trenera i uczestnika*, UKW, Bydgoszcz 2024.

[Link do książki Lęk klimatyczny - teoria i praktyka](#)

- B. Gulla, K. Tucholska, A. Ziernicka-Wojtaszek, *Psychologia kryzysu klimatycznego*, UJ, Kraków 2020.

[Link do książki Psychologia kryzysu klimatycznego](#)

Wyzwania i bariery w edukacji na rzecz zielonej transformacji – kilka porad. Przydatne publikacje część 3

- W. Trempała, B. Panciszko-Szweda, *Wokół świadomości ekologicznej. Definicje uwarunkowania kulturowo-polityczne, wybrane koncepcje normatywne*, Bydgoszcz 2023.

[Wokół świadomości ekologicznej – definicje, uwarunkowania kulturowo-polityczne, wybrane koncepcje normatywne | Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego](#)

- B. Kijewska, *Ekologia. Polityczne zobowiązania, społeczna powinność*, Poznań 2024.

[Ekologia: polityczne zobowiązania, społeczna powinność | FNCE](#)

Kierunki studiów na rzecz zielonej transformacji część 1:

Menadżer ESG – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Menadżer ds. zrównoważonego rozwoju – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu – Uniwersytet Gdański

Ochrona bioróżnorodności – Wydział Leśny Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Ekopsychologia, ekoterapia i zmiana społeczna – Uniwersytet SWPS

Terapia lasem – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Kierunki studiów na rzecz zielonej transformacji – część 2:

Międzyuczelniana Akademia Klimatu – AGH w Krakowie, SGH w Warszawie, Uniwersytet Wrocławski

Ekonomia zmian klimatycznych – Uniwersytet Koźmińskiego

Neutralność klimatyczna – Politechnika Wrocławska

Ochrona klimatu i zarządzanie ryzykiem zdrowotnym – Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Ekologia integralna –Katolicki Uniwersytet Lubelski

Edukacja przyrodniczo-leśna – Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Pedagogika Lasu – pojawia się w treściach kształcenia z edukacją leśną Uniwersytet Warszawski

Dziękujemy za uwagę

Materiał opracowano w ramach projektu
„Doskonałość Dydaktyczna na UKW”
nr FERS.01.05-IP.08-0229/25-00

Projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz budżetu państwa.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Uniwersytet
Kazimierza
Wielkiego
w Bydgoszczy

Centrum
Dydaktyki
Nowoczesnej

Dziękujemy za uwagę!

Materiał szkoleniowy przygotowany przez:

dr Barbarę Panciszko-Szwedę

dr Wojciecha Trempałę

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Udostępniono na licencji CC BY 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NCBR

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju